

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia-
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Adunarea societății teatrale române.

În 8 și 9 Noemvrie s'a ținut în Caransebeș adunarea societății noastre teatrale. Încă din preziua întreg Caransebeșul a îmbrăcat haină de sărbătoare. Străzile gemeau de lumea adunată, care reprezintă aproape toate ținuturile Bănatului. O fanfară compusă din 28 feciori voinici din comuna Vrani, sosind în oraș în marș triumfal se îndreaptă spre curtea episcopescă, ca să-și depună omagiile lor P. S. Episcop Miron.

Cu trenul de 7 seara avea să sosească membrii comitetului, întru întâmpinarea căruia a pornit cătră gară un adevărat pelerinaj. În frunte fanfara din Vrani, reuniunea de cântări, elevii institutului teologic și pedagogic, apoi reprezentanții Casinei române, Reuniunea damelor române, magistratul, Comunitatea de avere, Consistorul etc.

Membrii comitetului central dñii Vasile Goldiș, Dr. Iuliu Maniu, Dr. Vecerde, Dr. Blaga și Dr. Horea Petra-Petrescu sunt primiți cu urale nesfârșite. În numele reuniunilor din Caransebeș sunt salutați prin graiul dlui Dr. Cornel Cornean, căruia, adânc emoționat, îi mulțumește dl Vasile Goldiș.

La 8 ore seara întreg publicul s'a întrunit în fața reședinței episcopesci la serenada dată de fanfara din Vrani și de reuniunea de cântări din Caransebeș.

Frumoasele cântări executate de fanfară și de corul reuniunii produc în mulțimea electrizată impresii minunate, când din mulțime într'un moment de liniște dl Dr. Cornean salută pe dl Goldiș, care fiind găzduit la reședința episcopescă a apărut la unul din geamurile reședinței. Din vorbirea-i călduroasă reținem acest pasaj: *Spune deci*

celorce Te-au trimis în metropola Bănatului, că și în pieptul poporului, fraților d'aci, arde schinteia culturii naționale, care ne luminează cărările spre un viitor mai frumos, plin de glorie al neamului românesc. Spune-le că sămânța ce o ve-ți sămăna în aceste zile a căzut pe pământ bun și va avea roade din belșug».

Emoționat de aceste cuvinte calde și pline de însuflețire răspunde dl Goldiș și zice: *»De cultura națională e legată existența ființei noastre ca națiune. Drept aceea să cerem ca și statul din care facem parte, amăsurat contribuțiilor noastre, să ne sprijinească instituțiunile noastre puse în serviciul acestei cauze, ca să devenim membrii și mai folositori ai acestei patrii precum am fost în trecut. Cuvintele oratorului au fost acoperite de urale sgomotoasă, apoi mulțimea în sunetele imnului nostru național s'a îndreptat spre otelul „Pomul verde” unde a fost seara de cunoștință, care a durat în cea mai perfectă dispoziție.*

După terminarea serviciului divin celebrat cu mare azistență în biserica catedrală, la orele 10 $\frac{3}{4}$ se deschide în sala magistratului ședința primă, la care în fruntea publicului ales, care umple până la ultimul loc spațioasa sală, ocupă loc P. S. Episcopul Cristea asistat de onorațiilor orașului. În absența președintelui și a vicepreședintelui ședința a fost prezidată de dl Vasile Goldiș,

În cuvântul de deschidere dl Goldiș zice:

Imprejurări din parte-mi mult regretate mi-au prilejit acum pentru a treia dată onoarea a prezida adunarea generală a societății teatrale românești. A trebuit să regret aceste împrejurări mai ales pentru cu-

vântul, că societatea noastră tocmai acum se află pe pragul unor înoineri cerute de obștea românească și la porțile ei bate tot mai inzistent dorul neamului nostru de a vedea întrupat odată visul său dulce; *teatrul românesc în Ungaria și Țara-Ardealului.* Dorul acesta îndelung s'a învăpăiat mai vârtos tocmai în săptămânile recente, când o mare parte a societății noastre a putut să aibă fericirea de a-și scălda sufletul în apele răcoritoare ale artei dramatice românești. Creațiunile măiestre ale lui Ion Brezeanu, arta neîntrecută a doamnei Maria Ciucurescu și prestațiunile distinse ale tuturor celorlalți societari din compania iscusitului director dl Victor Antonescu, au produs dovada mai presus de orice îndoială, că o singură reprezentație teatrală, întru desrobirea noastră sufletească, valorează mai mult decât sute de volume și reviste despre teatru. Și acum cu glasul tot mai ridicat și cu putere irezistibilă Români din Ungaria și Ardeal strigă spre noi: *dați-ne nouă teatru românesc!*

În clipa aceasta deci, când activitatea societății teatrale românești se află la răscruți, trebuie să regretăm cu toții, că nu ni-s'a lăsat norocul să auzim dela acest loc cuvintele luminătoare ale distinsului nostru președinte dl Dr. Ioan Mihuri sfaturile înțelepte ale inimosului vice-președinte dl Virgil Onișiu, cari amândoi investiți cu încrederea bine întemeiată a neamului nostru aveau chemarea și îndreptățirea, și mai presus de toate, aveau bogăția experienței și profunditatea înțelegerii pentru de a fixa cărările și a lumina problemele cele mai apropiate ale acestei societăți. Eu m'aș face vinovat de nota necuviinței, dacă prin desfășurarea convingerilor mele individuale referitoare la chestia teatrului românesc în Ungaria

și Ardeal aș încerca să previn acțiunii noului comitet, pe care tocmai onorata adunare generală de acum este chemată să-l așeze în fruntea acestei societăți.“

În continuare dl Goldiș face un călduros apel către toți fiii neamului nostru, cărora le cere să se solidarizeze în serviciul idealului național, căci numai așa va fi cu putință realizarea dulcelui nostru vis, de a avea cât mai curând *teatrul nostru românesc*.

După rostirea cuvântului de deschidere, s'au prezentat rapoartele comitetului, cari fiind tipărite în „Revista teatrală“ se cozideră de cetite, s'au ales apoi diferitele comisii și cetirea conferențelor.

În ședința din ziua a II-a, după discuțiuni interesante în jurul problemelor viitoare ale societății noastre teatrale, s'a făcut alegerea noului comitet în modul următor:

Prezident: *Dr. Vaida Voevod.*

V.-prezident: *Gheorghe Dima.*

Membrii în comitet: *Dr. Blaga, Dr. I. Maniu, Dr. Vecerde, Tib. Brediceanu, V. Goldiș, Dr. V. Branisce, Dr. G. Dobrin.*

Adunarea generală a Reuniunii învățătorilor din Arhidieceză. Duminică și Luni și-a ținut Reuniunea învățătorilor români din Arhidieceză obișnuita adunare generală, la care au luat parte cam

60 de învățători din toate părțile Arhidiecezei. În cele trei ședințe s'au debătut multe lucruri frumoase și folositoare. Învățătorii noștri au dovedit un viu interes pentru toate chestiunile puse la ordinea zilei și ne-a fost mai mare dragul să vedem, că harnicii noștri luminători dela sate nu și-au uitat de biserică și neamul, care i-a crescut, și-au spus cu multă amărăciune păsurile și năcazurile, cari li împiedecă dela împlinirea datorințelor de luminători ai satelor noastre; au cerut din nou sistemizarea unui post de revizor școlastic și alte lucruri importante pentru școala noastră românească.

Fiind adunarea aceasta de foarte mare importanță pentru învățământul nostru primar, în numărul nostru venitor vom reveni pe larg dând un amănunțit raport despre decurgerea adunării.

Căderea listei românești la alegerile congregației din comitatul Făgărașului. Când a trebuit să constatăm înfrângerea rușinoasă dela alegerile congregaționale din comitatul Aradului, am cugetat, că avem aci de a face cu un fenomen social absolut izolat, care merită să-l înfierăm cu toată asprimea. Acum se vestește o cădere și mai rușinoasă, aproape fără păreche de rușinoasă, în istoria luptelor noastre mai nouă.

Lista candidaților români a căzut și în comitatul Făgărașului până la una. A învins administrația pe deantregul și n'a reușit un singur candidat al partidului.

Așa o rușine n'am mai înregistrat în veacul al XX-lea și încă într'un comitat, în care populațiunea românească face 90%.

Privim cu toată îngrijorarea la aceasta înfrângere, căci în acest comitat avem nu numai popor „coruptibil“ dar avem și o

inteligință numeroasă, în care ne puserăm toată nădejdea pentru izbândă cauzei românești.

În felul acesta înfrângerea dela Făgăraș o considerăm de un adevărat dezastru pentru situația și ținuta noastră politică de până acum. Drept, se zice, că a fost mare teroarea exerciată de administrație, banul și rachiul, cari aci sunt un puternic factor în viața publică, dar terorizat poate fi numai cel ce se lasă, iar îmbătat și cumpărat tot acela. În cadrele acestor argumente electorale cum se explică însă ținuta scandalosă a preoților și intelectualilor? Cauzele unei astfel de căderi rezidă de bună seamă numai într'o totală lipsă de conștiință a unei elementare datorințe naționale. A trebuit să vină și decepția aceasta asupra noastră! Ce infantil popor suntem și ce puțin suntem vrednici de o soartă mai bună! După aceste 2 înfrângeri dela Arad și Făgăraș a trebuit să vedem, că cu elemente atât de slabe, corupte și destrăbălate nu putem birui pe frontul, unde se duce azi lupta. Să vină odată acel proces de purificare, care să aleagă pe cei buni dintre cei răi înainte de ce acești din urmă, i-ar demoraliza și pe cei dintâi.

Procesul de „Agitație“ a părintelui Octavian German din Hădărău.

Ziua fatală pentru preotul German și a martorilor dreptății în fața Tribunalului din Turda: 17/X 913.

(Continuare și fine).

Românașii din Hădărău — ca martori — grupe, grupe încă de seara ș'au luat drumul spre Turda, unul fiecare purta în

FOIȚA.

Despre suflet.

— Meditație¹⁾ —

de Ioan Georgescu.

Înbite elevul!

Domnul Hristos e calea, adevărul și viața, pe care trebuie să-l urmeze, toți cei ce vreau să nu umble întru întunec, ci să ajungă la lumina vieții. Calea mântuirii ni-o arată însă oamenii bisericii, învățăceii lui Hristos, cari poartă înaintea noastră lumina credinții.

Să vedem acum ce ne arată mai întâiu de toate această lumină a credinții?

Deschideți pagina cea dintâiu a catehismului nostru creștinesc și îndată după întrebarea și răspunsul cel dintâiu: Ce esti tu? — Eu sunt om — veți găsi întrebarea: Ce este omul? și vi-se va da răspunsul, că omul este o ființă, ce constă din trup văzut și din suflet nevăzut și nemuritor. Tot acolo se spune limpede, că partea ca mai de trunte a omului este sufletul, pentru că sufletul este, care gândește și voește și el dă viață trupului. Iar din istoria biblică știți, că omul din pământ este și în pământ se va întoarce, iar sufletul este dela Dum-

¹⁾ Din meditațiile, pe cari autorul le rosteste înaintea elevilor școlii civile de fete din Beiuș.

nezeu, e după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, e spirit nemuritor înzestrat cu pricepere și cu voie liberă. Pentru aceste însușiri ale sale sufletul este cel mai prețios din lumea aceasta. 1. Mai întâiu, pentru că e spirit nemuritor; 2. pentru că are înțelegere și voie liberă.

1. Mai întâiu pentru că sufletul este spirit nemuritor. Tot ce există pe lume, lumea însăși, întreg universul sunt trecătoare. Trecătoare e viața și sănătatea omului, cea mai mică boală le atinge și le poate chiar nimici; trecătoare e tinerețea și puterea de lucru a omului: ele dăinuiesc câțiva ani, (mai mult sau mai puțin, după împrejurări) și apoi încep anii cei grei ai bătrânețelor, ai boalelor și ai neputințelor (câți nu zac în pat ani de-a rândul!); trecătoare e mărirea și renumele înaintea oamenilor; de cele mai multe ori încetează cu încetarea noastră din viață (cei morți sunt doar așa de curând dați uitării!) sau cu încetarea din viață a celor ce ne-au cunoscut și admirat pe noi. Și aici să nu-mi zică cineva: Ei bine, nu trăiesc oamenii mari ai unui popor, cât timp trăește și și-i amintește poporul acela? Ba acei într'adevăr mari trăiesc și vor trăi în amintirea tuturor popoarelor din toate timpurile și din toate locurile! — E adevărat, că unii oameni trăiesc așa și trăiesc atâta, dar după ce pământul nostru cu timpul (după mii sau milioane de ani, cum socotesc învățații) se va răci cu totul și va înceta ori

ce viață pe pământ, încât nici un om pământean, care să-și aducă aminte de oamenii cei mari să nu mai fie, — ce a fi atunci de renumele și mărirea oamenilor celor mari?! Vedeți așadar, că nici binele, pe care lumea mai mult îl cinstește și-l prețuiește, nici renumele și mărirea cea mai mare nu sunt statornice: ele țin de cele mai multe ori numai până când suntem și noi în viață, precum am zis, sau — în cazul cel mai bun, până când se va afla vre-un suflet de om, care să-și aducă aminte de noi... Și mai trecătoare și mai nestatornice sunt apoi, firește, bogățiile, averile materiale ale lumii acesteia. Hoții le fură, molii și rugina le strică, după cuvântul sfintei evanghelii. Afară de aceea bogățiile nimic, dar absolut nimic nu adaug la valoarea personală a omului. Cel prost tot prost rămâne și dacă are aur și argint cu grămadă; asemenea cel ticălos și fără omenie prin faptul, că are bani mulți nu devine om de caracter, om de omenie. Ce să se poată asemăna așa dară cu sufletul, care este spirit nemuritor, care va trăi în veci de veci, chiar și când viața pământului nostru și a întregului univers se va fi stins și va fi încetat cu totul!

2. Afară de această mare însușire a nemuririi, sufletul nostru mai are și înțelegere și voie liberă. O anumită înțelegere și anumite porniri, sau instincte, uneori într'adevăr uimitoare, au și animalele, — dar ce sunt aceste pe lângă mintea și voința

gândul și inima sa, soartea și lovitura grea, ce-a ajuns pe tinărul lor preot, care de când a venit în mijlocul lor de un an, cu toate ocaziunile și în biserică și afară de biserică le dă povețe părintești și le deschide mintea, atât de întunecată sub povara anilor ce au trecut peste ei. Oftau — sârmanii — de tot greu și prin satele pe unde treceau, Luna de Arieș, Cristiș, Ghiriș, tuturor le povesteau soartea și cercarea grea ce s'a pogorit peste toată ființa lor. — În ziua fatală, în zori de zi, Românii din Hădărău, în un grup frumos, să postează gânditori, în fața Tribunalului din Turda.

Ora de pertractare să apropie repede și pe stradă se ivește preotul Oct. German, însoțit de apărătorul său Dr. Valer Moldovan avocat în Turda, cunoscutul nostru publicist și pururea paznicul treaz, al intereselor neamului nostru.

Să înceapă pertractarea; — Acuzatul i-a loc pe „banca acuzaților”.

Președintele, începe cu formalitățile obișnuite și în urmă e întrebat acuzatul, că să simte vinovat ori nu? Acuzatul răspunde scurt: „Nu mă simt cu nimica, mi-am făcut singur datorința”.

După acestea vin martorii pe rând, în locul prim intră Szilágyi Jozsef, care joară pe celea înșirate mai sus, ba mai adaugă, că de când a vorbit în biserică de atunci în comună e o fierbere mare și că ungerii să ceartă cu românii și că luni de zile predica părintelui a fost obiectul de discuție între muncitorii de pe câmp.

Urmează Alexandru Peștean, care așederea joară pe fleacurile vorbite în casa lui George Deac. Vine apoi cantorul, care din nou neagă totul, susține însă că popa a zis: „Ungurii ne-au luat școlile și acuma vreau să ne iee și bisericile”. Și joară pe ceace spune! Intre martorii favoriți cauzei lor,

mai ocură o ungueroaică reformată Szabó György-né, care, din întâmplare, a fost în biserică când a vorbit preotul. Ea a mărturisit, că popa pe ungeri nu i-a amintit de loc, fără a vorbit că: „a magyar kormány elvette az iskolainkat és most elakarja venni vagy negyven templomnak a keresztyét, de mi ezt nem engedjük egy csep vérig”. —

Martorii preotului fasionază, aproape toți în același chip cum au fasionat la înquisițiunea primă, jurând aproape unul fiecare. Judecătorii, dar mai ales președintele devine nerăbdător și deci să provoacă în două rânduri atât la acuzat, cât și la dl Dr. Valer Moldovan și roagă, ca dacă să poate să nu se mai asculte, restul martorilor în număr de 16, deoarece e superflu să se joare martori, că doară și așa unul fiecare, fasionază unul și același lucru. — astfel acuzatul și dl Dr. Valer Moldovan să învoiesc, ca restul de martori să nu mai fie ascultați — bona fide, că cauza e câștigată. Erau deja aproape 2 ore p. m. — timpul fiind prea înaintat — pertractarea să susepinde până la 3 ore p. m.

La 3 ore p. m. lume multă umple sala Tribunalului, ca să asculte osânda asupra acuzatului. — Dl Dr. Valer Moldovan ține pledoariul, rostit atât de frumos și așa de bine, cu cunoscutai vervă oratorică — arată și dovedește cu date istorice cumcă în guvernul ungar nici când nu a existat prudență. Astfel face guvernul și prin înființarea episcopiei de Hajdudorogh, rumpând, mii de suflete din sinul bisericii gr. cat. cari dovedite cu date istorice, au fost din începutul bisericii noastre, aparținătoare și acumpe vlăstare a bisericii și neamului nostru. Timpul nu-mi permite și nice memoria nu mă ajută a schița așa după cum se cuvine pledoariul dl Dr. Valer Moldovan.

Totuși trebuie să notăm cu toată sinceritatea, că vorbirea de apărare a dlui Dr. Valer Moldovan, a stors din inima inteligenților români — cari au fost în un număr frumos de față — sentimente vii de admirație. Cere — la sfârșitul pledoariului — bazându-se pe argumente juridice achitarea acuzatului.

Constatăm cu multă satisfacție, că dl Dr. Valer Moldovan pentru toată studiarea cauzei atât de grele și complicate — precum și pentru ținerea vorbirii de apărare — după cum ne-a informat părintele Octavian German — nu a voit să i-a nici cel mult un fileriu, ba s'a simțit jenat, când s'a făcut numai aluzie referitoriu la acest lucru. Pentru aceasta faptă nobilă, precum și pentru lucrarea „Recursului” la Tablă, lucrat așederea gratis, îi aducem vrednicului bărbat — Dlui Dr. Valer Moldovan — elogiile și mulțămitele celea mai sincere și nefățrite!

După sfârșitul vorbirii de apărare, i-a cuvântul procurorul, care cu toată urgia posibilă să descarcă asupra „olăhilor” și în special asupra acuzatului, care atât de tare urește a „magyar fapt” încât nu voiește a chatechiza unguerește, ba cei mai mult a îndrăsnit ca să oprească băeți de român ca să-l salute unguerește, cu „Dicertesick az ur fény Krisztus” în școala maghiară de stat din Hădărău, — deci pentru ura vecinică ce-o dovedește față de rassa maghiară, — cere pedepsirea cât se poate de aspră a acuzatului — mai ales și pentru faptul, că acuzatul se arată atât de indefernt, față de tot procesul său.

— Judecătorii se retrag și după câteva minute apar și președintele cetește „Sentința” care a sunat 3 luni temniță de stat și 100 cor. amendă în bani, în cazul când bani nu are acuzatul, atunci încă 5 zile de ariește. —

liberă a omului? Dela facerea lumii și până astăzi și pe cum se vede, până la capetul lumii, vermele de mătăsă în acelaș fel își va împleti gogoșa de mătăsă în jurul său; rândunica în acelaș fel își va clădi cuibul; ursul și în general fiarăle sălbătice în acelaș fel își vor căuta hrana și peștera de locuință, — numai omul, fiindcă are suflet înțelegător și liber voitor a fost în stare să se ridice din starea de traglodit, (de locuitor al peșterilor), cum a fost odinioară, la starea înfloritoare de astăzi: să locuiască în sate și în orașe bine întocmite să-și facă mijloace de comunicațiune atât de minunate, drumuri de țară și de fier, corăbii și vapoară, aeroplane și baloane, telegrafe, telefoane, telescoape și câte altele. Intr'adevăr mare lucru este sufletul omului, pentru că mari însușiri are, înțelegere și voie liberă, și mari lucruri e în stare să producă.

Acum ne putem da seamă pentru ce a zis Mântuitorul: „Ce-i va folosi omului, de va dobândi lumea întreagă și-și va pierde sufletul său, sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său!” Și diavolul încă ar da lumea întreagă pentru un singur suflet omenesc! Atât de prețios lucru e un suflet! N'a făgăduit oare diavolul Mântuitorului nostru Isus Hristos, când l-a dus pe un munte înalt și i-a arătat lumea întreagă și mărirea ei, că toate acele i-le va da lui, numai să i-se închine. Inchipuiți-vă în discul unei cumpene, lumea întreagă cu toate bo-

gățiile, mărirea și strălucirile ei, așa pe cum vrea să le dea și deavolul, — iar în celalalt disc un singur suflet omenesc și — sufletul acela singur cumpănește mai mult, e vrednic de mai mare preț, decât întreagă lumea. Deosebirea între una și între alta e cam tot aceeaș, ca și între clipa, care trece și între veșnicia nesfârșită și nestrămutată. Auziți, așa dară, o clipă și o veșnicie, lumea întreagă și un singur suflet omenesc!

Și noi avem un astfel de bun nemărginit, un suflet nemuritor înzestrat cu înțelegere și voie liberă. Ei bine, datu-ne-am noi seamă de lucrul acela, precum se cuvine? Ingrijit-am mai mult de suflet și de mântuirea lui, decât de trup și de bunurile ale lumii acesteia? Ce am zice noi de lumea aceea, unde servitorii ar porunci stăpânilor, și animalele lăsate în grija servitorilor i-ar conduce și purta de nas pe aceștia? Așa-i că am numi-o „lume întoarsă”? Cu cât mai întoarsă nu e însă lumea multor oameni, oameni, la cari în loc să poruncească sufletul, poruncește trupul cu poftele lui nesățurate și deșarte!

Că nu vedem și nu cunoaștem din experiență nemijlocită sufletele noastre, pe cum cunoaștem trupurile, ce are de a face? Vedem noi oare cum circulează sucurile prin pomi, cum se nutresc, cum cresc, cum înfloresc, cum rodesc, — și totuși suntem siliți a constata, că da, s'au nutrit, au crescut, au înflorit și au rodit. Sau vedem

noi cum circulează sângele nostru prin trup, cum îl nutrește și îl curățește? Toate aceste se întâmplă pe nevăzute și pe nesimțite. Și cu toate aceste sângele este, care ne nutrește și ne susține. — Așa e și cu sufletul. Nu-l vedm, dar îl simțim. El este, care ne sugetă, care judecă, care voește, care alege.

Sfântul Augustin ne povestește despre un medic din Cartaginea cu numele Gennadius, că acela s'a îndoit despre nemurirea sufletului și despre viața de apoi, când deodată i-s'a arătat în vis un inger (fiindcă pe cum ne spune sf. Augustin, acest suflet Gennadius era un bun suflet de creștin, care făcea multă milostenie și ajuta, pe care cu ce putea) care i-a zis: „vino după mine”. Și ducându-se după inger i-s'a părut, că aude un cântec atât de dulce și de fermecător, cum nu poate să fie nici un cântec din lumea aceasta, ci numai cântecul celor fericiți din lumea cealaltă. Deșteptându-se Gennadius din somn, n'a mai auzit cântecul și el a crezut, că totul a fost numai un vis deșert și trecător. Noaptea a doua iară i-s'a arătat ingerul și l-a întrebat: „Cunoști-mă?” Medicul i-a răspuns: „Firește, că te cunosc!” și ca dovadă, că-l cunoaște, i-a spus, că el a fost acela, care i-a zis să-l unneze, și care l-a făcut să audă cântecele celor fericiți din cer.

(Va urma.)

Pertractarea „Recursului“ lucrat de dl Dr. Valer Moldovan la „Tabla“ din Cluj în ziua de 30/X 913 apărător la „Recurs“ cunoscutul publicist dl Dr. Sever Dan, avocat în Cluj.

La orele 9 a. m. acuzatul se prezintă, însoțit de dl Dr. Sever Dan în fața juzilor „Tablei“ din Cluj.

După formalitățile obișnuite, e provocat dl Dr. Sever Dan să i-a cuvântul de apărare. — Istețul și simpaticul avocat — stăpân pe cauza, atât de bine studiată, arată juzilor cumcă teată afacerea s'a pornit din ura neimpăcată ce-o nutrește cantorul George Deac față de acuzat și că deci tot lucrul și-a luat începutul din fleacuri, unde în tot locul e conducătorul Szilágyi Jozsef și Alesandru Peștean.

Dovedește pe bază juridică, că chiar și dacă celea ce le susțin martorii direcți George Deac, Szabó György-né —, apoi martorii indirecti cari numai din auzite dela George Deac, Szilágyi Jozsef și Alesandru Peștean — ar fi adevărate și nici în cazul acela, acuzatul nu este vrednic de osândă, deoarece nu a agitat din capul locului ci numai și-a făcut datorința ce i-a impus-o, supunerea neclintită, față de mai marii lui bisericesti și față de interesele neamului său.

Cere în temeiul legii — achitarea acuzatului dela orice pedeapsă. — După acestea ar fi urmat procurorul, dar de asta dată în un chip de tot cinstit a zis: Eu susțin, acuza procurorului dela Tribunalul din Turda. — După o pauză de peste 10 minute, apar juzii și președintele cetește *Sentiința*, prin care achitează dela orice pedeapsă pe părintele Oct. German. Intrebat fiind procurorul dacă mai susține pe mai departe acuza, dânsul a zis: „*En is belenyugszom*“. Deci procesul s'a finit în total și părintele e mântuit de orice pedeapsă, în butul ori cărei tendințe murdare, pornită contra lui, de însuși cantorul său propriu — care și azi e încă tot cantor servind la altar cu preotul — și în butul meschinilor planuri a administrației din M. Ludoș care cu orice preț a voit să pună în umbră și prin aceasta să nimicească, pe un preot, care nu a făcut și nu face altceva decât e un adevărat preot sufletesc, iar nu fur, tâlhar și năimit.

*

Și acuma ca de încheiere cantorului George Deac și învățătorului Alesandru Peștean: — Să știți nefericitorilor, că Dumnezeu nu lasă pe cel drept la rău, căci e un adevăr vecinic, că „Dreptatea nu pere“. De nu vă ve-ți pocăi în „sac și cenușe“ ve-ți fi urși și de frunze și de iarba ținutului nostru căci și în acelea suflare și viața românească este.

Și în fine ca cel mai generos act de mulțămire să aduce vrednicului și gentilului avocat Dlui Dr. Sever Dan — cea mai sinceră laudă și răsplată sufletescă din partea neamului și a preotului Oct. German — după ce și dânsul deși a jertfit zile și nopți întru studiarea cauzei — totuși toate le-a făcut gratuit, dovedind prin aceasta dragostea nesfârșită ce-o poartă față de tot ce e românesc!

Raportorul.

Corespondențe.

Sfințirea bisericii din Beudiu.

Beudiul e o comună curat românească cu 800 locuitori, așezată în com. Soluok-Doboka, 14 kilometri dela Beclean, în drumul ce duce la câmpia Ardealului; aparține tractului protop. al Becleanului; are școală confesională corăspunzătoare cu un învățător, lucru e cam rar în părțile aceste, unde lupta contra analfabetismului abia acuma să începe, iar Asociațiunea abia de vre-o 2 ani, prin câțiva inteligenți cu tragere de inimă față de poporul din care au ieșit câte o rază de lumină. Poporul însă e integru și viguros și în contrast cu alte comune și-a păstrat portul și obiceiurile strămoșești, înduinate de spoiala ce o revarsă străiniamul dela orașe. Ca o urmare a acestei împrejurări și starea materială a Beudenilor nu să poate asemăna cu a locuitorilor din satele de prin prejur. La reprezentăția făcută în scopul edificării bisericii au fost unele familii repartate cu 600—800 cor. sume destul de considerabile dacă avem în vedere recoalta slabă a anilor din urmă:

Biserica care a fost zidită aproape numai din puterile proprii și care a costat 15 mii coroane a fost binecuvântată în 19 Octomvrie fiind delegat din partea Ven. Ord. Rev. Grigore Pop, canonic capitular, asistând vre-o 20 de preoți de aproape și din depărtare. Sub liturgie a ținut predica festivă laudând credința și spiritul de jertfă a poporului acestei comune și îndemnându-i ca și pe viitor să rămână credincioși acestor două comori sufletesti. A fost ascultat cu atențiune de inteligența și poporul cari umplea biserica. La 1 oră s'a ținut banchetul obicinuit cu toaste în școală.

Seara a fost petrecere pentru inteligenți cu o reușită deplină.

Fie ca noul Sion să le servească Beudenilor și harnicului preot Augustin Cheres-teș spre mângăiere, iar nouă celor, ce am luat parte la aceasta sărbătoare pilda lor să ne fie un îndemn de a urma cu încredere în puterile proprii și de-a jertfi totul pentru biserica și cultura națională.

omicon.

Pagini științifice.

Higiiena creerului.

De Dr. V. Hâncu, med. arhid.

(Continuare)

Imaginea. Spiritul omului, pe lângă celelalte facultăți, enumerate până aci mai are încă una ce cadrează admirabil cu cele descrise și aceasta este imaginația. Ea are puterea să formeze noi idei, să se plămădească sau se închipuiască legături pe cari simțurile noastre nu le-a priceput și să

treacă printr'o lume, care nu există decât în capul ființelor cugetătoare.

Imaginația prezintă deosebiri foarte mari, cari toate depind de om, creer și integritatea lui, căci bunăoară una e imaginea poetului și alta a matematicianului sau a medicului. Intotdeauna însă imaginea e hrănită de consecința unor judecăți ex. Cristofor Columb a bănuț existența Americii după unii corpi aduși de apele oceanului Atlantic. În planete astronomii bănuț existența altor lumi, pentru că în ele ei au observat atmosferă și apă ca pe pământ. Vechii medici au bănuț microbii ce numai mai târziu sau confirmat grație microscopului.

Ori, în asemenea împrejurări, omul care cugetă mai mult și altfel ca ceilalți, are un spirit superior, ale cărui cunoștințe trec hotarele lumii obicinuite; spiritul lui e un spirit superior ex. Vlaicu, Eminescu etc. pe cari ne-am obișnuit a-i numi genii și cari prin puterea spiritului lor de creație fac ca să-i admire lumea.

Din punct de vedere însă igienic și psihologic pe oamenii de geniu observându-i cu atenție au un caracter deosebit, întotdeauna cugetători, triști și neocupați de ei și foarte adesea nesocotitori de judecata obicinuită; nimic nu-i împacă, nimic nu-i mulțamește, gândul lor e întotdeauna spre alte lumi închipuite. Ne încetat preocupățiuni la gândiri și planuri înalte li fac slăbănogi și cu o viață scurtă.

Tochmai aci e locul ca igiena să se îngrijească și să-i aperse pe acești fel de oameni adesea batjocoriți în viața lor — dar cari au dat operi și creațiuni neperitoare ce numai abia după moarte li-se respălătesc apoteosiodin prin vre-o statuie modestă — sau prin vre-un discurs elojios ori articole de gazetă ieșit din penelul vre-unui adorator.

Inteligența. Toate ideile căpătate în decursul timpului prin exercițiu și supuse judecății noastre, rămânând cunoscute și supuse, trec la o alta facultate, cari ne asigură de felul, de forma și de izvorul lor, numită „inteligență“. Aceasta fracțiune cu totul înaltă specială a spiritului, ia ca să se îndeplinească, pretinde întotdeauna un creer sănătos, și ca celelalte funcțiuni să se îndeplinească regulat. Punerea ei în mișcare dă inteligența activă, care face ca creerul să se conzume întreit și împărțit mai mult ca în celelalte funcțiuni. Și fără a ne teme de vre-o contrazicere am putea afirma, că inteligența e forța sufletescă, după cum puterea fizică e forța musculară, și ca ea să se demonstre să între în activitate are trebuință de creer.

Inteligența se arată din copilărie; ea urmează aproape pas cu pas memoria și să desvoaltă treptat potrivit cu etatea, gradul de educație și cu structura creerului. Spiritul își formează mai bine zis își edifică creerul după puterile lui și după elementele de constituțiune, întocmai ca albina, care își construiește fagurele și produce mierea.

(Va urma).

Nrii 1402 și 1543—1913.

Concurs.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” publică concurs pentru următoarele burse pe anul școlar 1913/14:

1. Din „Fundatiunea Teodor Sandul” o bursă anuală de K 400— pentru școlile speciale de industrie (cum sunt: școlile de lemnărie și metalurgie din Aiud, Cluj, Murăș-Oșorheiu și Timișoara, școala pentru industria lemnului din Brașov sau școala de ceramică din Zlatna sau școlile de țesătorie din Késmárk și Cisnădie lângă Sibiu).

Dacă nu se vor găsi concurenți, cari urmează la asemenea școli, bursa se va da tinerilor cari urmează la vre-o școală inferioară de agricultură sau ramurile ei (cum sunt: școlile din Lugoj, Sânmiclăușul mare, Șimleu și Mediaș, sau școala de grădinărit din Budapesta sau școala de vințelari din Aiud).

Bursierii din această fundațiune au să se oblige în scris, că după terminarea studiilor se vor stabili în Ungaria pe teritoriul locuit de Români, iar în caz contrar că, în curs de 15 ani după terminarea studiilor, vor înapoi „Asociațiunii” suma ce au primit-o ca bursă din „Fundatiunea Teodor Sandul”. Această obligațiune va fi semnată și de părinții sau tutorii bursierului.

2. Din „Fundatiunea George Boeriu din Vad” o bursă de K 200— pentru elevi de naționalitate română, înrudiți cu fondatorul, cari urmează la vreuna din școlile secundare din patrie; iar încât nu s'ar găsi astfel de potenți, se vor da 2 ajutoare de câte K 100— la 2 tineri, cari învață vre-o meserie și sunt înrudiți cu fondatorul.

Cererile pentru obținerea acestor burse se vor înainta Comitetului central al „Asociațiunii” în Sibiu—Nagyszeben, str. Șaguna Nr. 6 până la 25 Noembrie n. a. e., însoțite de următoarele acte: a) certificat de botez; b) certificat de studii în original sau copie legalizată; c) certificat despre starea materială a lor și a părinților; d) act prin care să dovedească, eventual, că sunt înrudiți cu fondatorul; e) la bursa de sub 1. se cer dela concurenți și certificate de moralitate, de sănătate, despre praxa făcută, cum și că sunt primiți la vre-o școală de industrie sau agricultură.

Cererile întrate după termenul indicat nu se vor lua în considerare.

Sibiu în 5 Noembrie 1913.

Andrei Bârseanu
prezident.

Romul Simu
p. secretar.

Diverse.

Din Arhidieceză. Basiliu Folea, paroh în Giuluș (distr. Iernutului) a fost distins cu titlul de viceprotopop onorar.

Pentru monumentul Aurel Vlaicu inițiat de noi în anul 95 al Unirii a încurs dela credincioșii din Dostat, colectați prin parohul de acolo On. Ioan Albon, cu prilejul părăsirii sebrat întru amintirea vrednicului fiu al neamului suma de 1770 coroane. Până aci au intrat spre scopul acesta 27 cor. 70 fileri. Oferte ulterioare sunt binevenite.

Vizita moștenitorului de tron Francisc Ferdinand în Anglia. Moștenitorul de tron Francisc Ferdinand împreună cu soția pe 15 Noembrie a. e. sunt așteptați în Londra, în vederea vizitei ce o vor face părechii regale engleze.

Iubileul de 50 ani de domnie a M. Sale regelui Carol al României. În anul 1916 se împlinește 50 ani de glorioasă domnie a M. Sale regelui Carol al României. În vederea acestui jubileu rar se pregătește o publicațiune interesantă, care va fi o monografie documentată despre progresele realizate de România pe terenul economic și cultural. Această publicațiune intitulată: „La Roumanie en 1916” va fi pusă sub direcțiunea dlui senator Scarlat Gr. Lahovary și a dlui René C. Polisu, publicist.

Candidatura principelui de Wied la tronul Albaniei. Principele de Wied a primit în mod oficial candidatura la tronul Albaniei. Austroungaria și Italia au aprobat candidatura. Asemenea și Germania a aderat la această soluție. Rusia, Franța și Anglia încă nu s'au pronunțat. Se crede însă, că ele nu vor face nici o obiecțiune împotriva candidaturii principelui de Wied.

Trecerea Bulgariei la biserica catolică. Liga națională bulgară a ținut o adunare, în care s'a discutat amănunțit trecerea bulgarilor la catolicism. Prin rezoluțiunea luată, sunt invitați toți episcopii în frunte cu exarhul, întreg clerul precum și guvernul bulgar, să dea tot sprijinul pentru trecerea la biserica catolică.

Spre scopul acesta se vor organiza întruniri publice în toată țara.

Credite deschise pentru aranjarea Cuadrilaterului. „Monitorul oficial” din București arată, ca pentru lipsele teritoriului anexat României, s'a deschis până acum următoarele credite extraordinare în sumă totală de 55.000 lei.

1. 15.000 pe seama ministrului instrucțiunii și cultelor pentru întimpinarea cheltuielilor cu serviciul divin, cărți și plată de personal cu privire la bisericile române din teritoriul anexat.

2. 20.000 lei pe seama ministrului de lucrări publice pentru facerea proiectelor unui port la Balcic.

3. 20.000 lei pe seama ministrului agriculturii și domeniilor, pentru înființarea a 2 inspectorate pe teritoriul anexat.

Aceste credite se vor plăti din disponibilitățile tezaurului și vor fi acoperite cu încasările ce se vor realiza pe teritoriul anexat.

Recolta totală a monarhiei Austro-Ungare. Pe când în anul 1912 recolta totală a monarhiei Austro-Ungare a fost de 7151 milioane măji metrice, în anul 1913 este evaluată numai la 6856 milioane măji metrice, deci mai puțin cu 295 milioane m/m. Asupra Ungariei vin 45.36 milioane m/m., (în 1912=5025 mil.), asupra Austriei 17 milioane m/m. (în 1912=1895 mil.), asupra Bosniei-Herțegovinei 070 mil. m/m. față față de 081 milioane măji metrice în 1912. Rezervele transitorii se cifrează cu 550 milioane măji metrice.

Nou avocat român. Dr. Ioan Maior, aduce la cunoștință stabilirea sa în Aiud (Nagyenyed), strada Kosuth Lajos Nr. 21. Telefon 90.

Petreceri. Tinerimea universitară română din Cluj, invită la Picnicul, care se va ține la 26 Noembrie 1913 st. n. în „Otelul central” (Nagy Gábor). Inceputul seara la orele 8^{1/2}. Prețul de intrare: de persoană 2 cor. de familie 5 cor. Profitul curat este destinat pentru „Societatea de lectură” din loc. Suprasolviri se primesc cu mulțămintă și se vor cuita pe cale ziaristică.

Examen de maturitate. Examenul de maturitate corigent, se va ține la gimnaziul superior gr.-cat. din loc, Sâmbătă în 13 Decembrie 1913., cei interesați să se anunțe la direcțiune până în 12 Decembrie 1913. Direcțiunea gimnazială.

Anunț. Dr. Mihail Moldovan avocat, face cunoscut că și-a deschis cancelaria advocațională în Turda, strada Jókai Mór Nr. 24.

Grav conflict între moștenitorul de tron austro-ungar și contele Tisza. Citim în „Românul” din Arad:

În cercurile guvernamentale se vorbește despre un grav afront adus de arhiducele Francisc Ferdinand contelui Tisza în următoarele împrejurări:

Cu ocazia vizitei împăratului Wilhelm la Viena, împăratul Francisc Iosif a dat un dejun în onoarea oaspeiului său, la care au fost invitați primul ministru austriac Stürggh și primul ministru ungar, contele Tisza. În ultimul moment însă au fost revocate ambele invitațiuni, se spune că în urma intervențiunii directe a arhiducelui moștenitor.

Contelui Stürggh i-s'a comunicat apoi că arhiducele nu vrea să stea la masă cu contele Tisza. Acestuia din urmă însă nu i-s'a dat nici un fel de explicațiune.

Acest incident a impresionat penibil pe contele Tisza, care s'a arătat în zilele din urmă foarte afectat.

Groznică nenorocire de tren. Din Paris s'a anunțat, că trenul expres Nizza—Paris la stațiunea Melun s'a ciocnit cu trenul personal Marsillia—Paris.

În urma puternicei ciocniri, amândouă trenurile s'au aprins și conform primelor știri sosite dela locul catastrofei mai mult de 50 persoane au murit iar alții mulți au fost grav răniți.

Nenorocirea a provenit din schimbarea greșită a liniilor.

Opt lei scăpați din cușcă. Din Lipsca se anunțat: În săptămâna trecută un vagon al tramvaiului electric a izbit o căruță de menagerie, care transporta la gară 8 lei ai circului „Barnum”. Ciocnirea s'a produs în momentul când căruța circului intra în gară. În urma ciocnirii înblânzitorul de animale al circului a fost aruncat la mare distanță iar cușcile au fost sfărmate. Cei 8 lei au ieșit din cuști împrăștiindu-se pe străzi. Trecătorii cari se aflau la aceea oră pe stradă au fost cuprinși de o mare groază. Un leu a intrat într'un hotel, unde a fost împușcat de polițiști pe culuarul etajului I. Alți patru au fost împușcați de polițiști pe stradă.

Trei lei au putut fi prinși de vii, cu ajutorul unei rețele de sârmă.

Intre lei împușcați este și „Abdul”, cel mai mare dintre lei cari îi au circurile de pe continent. Abdul a fost trântit la pământ de 165 gloanțe de revolver.

Partea Literară.

Lytton Bulwer.

Ultimele zile ale oraşului Pompei.

— Roman. —

In româneşte de: AUREL B. GAJIA.

(Continuare). (29)

Vrăjitoarea își ascunse punga cu banii și era gata să plece. La ușă se întoarse și zise:

— Se poate, că ne întâlnim pentru ultima oară. Cerul să fie cu tine!

— Mergi odată, — zise Arbaces și apoi chemă sclavul.

Era obiceiul, că publicul se prezenta în amfiteatru în haine de sărbătoare. Arbaces încă luă o tunică albă, încărcată cu pietrii scumpe și sandalele cu margini într'aurite.

Fruntașii mergeau în amfiteatru însoțiți de sclavii și libertinii lor. Suita mare a egipteanului aștepta sosirea trăsuri.

Acasă n'a rămas nimeni decât sclavele, cari îngrijeau de Ione, și Sophia, păzitorul Nydiei.

— Callius — zise Arbaces libertinului. M'am urit în Pompei și dacă zeii ne vor favoriza, peste trei zile vom merge din oraș. Cunoști corabia lui Narses? Am cumpărat-o. Poimâne ne pregătim.

— Așa de curând? Bine! Așa va fi cum dorește Arbaces. Și ce va fi cu Ione?

— Va veni cu mine. — E frumoasă dimineața?

— E înorat. Cred, că azi va fi o căldură mare.

— Sărmanii gladiatori, și făcătorii de rău. Mergi și spune sclavilor, să se posteze în șir.

Arbaces rămânând singur, merse în odaia lui de lucru și de aici în porticus. Văzu cum mulțimea năvălia în amfiteatru, auzi strigătul muncitorilor, cari ridicară șopru sub care avea să se scutească mulțimea de fierbințele zilei, privind la moartea semenilor săi. Deodată auzi un șgomot neobișnuit, apoi râsete multe. Râdeau de fiară sălbatică, ce era foarte impacientă, din motivul, că era flămânzită.

— Fiară sălbatică! — zise Arbaces desprețitor. Au nu sunteți și voi ucigași, ca mine? Euucid din motiv, că mă apăr, iar voi ucideți din plăcere.

Se întoarse apoi către Vezuv. Privi la vulturi verzi și liniștite de pe coastele lui. Se uita apoi la craterul aceluia. Fumul lui se înălța spre cer...

XIX.

Jocul gladiatorilor.

Nydia, pe care reînțorcerea lui Sophia o liniștea, se mulțămii cu aceea, că epistola ajunsese în mâna lui Sallustius și începuse să spereze de nou. Sallustius de sigur va merge în grabă la pretorul, va aduce pe egipteanul în casa lui, pe Nydia o va elibera iar închisoarea lui Calenus o va zdrobi. Ast-

fel Glaucus va fi eliberat încă în decursul nopții. Dar noaptea a trecut și Nydia totuși n'a auzit altceva decât pașii grăbiți ai sclavilor, cari făceau pregătirile pentru plecarea la amfiteatru. Nu peste mult auzi și glasul poruncitor alui Arbaces. Începu și muzica, iar convoiul porni spre amfiteatru să se delecteze în chinurile atenianului.

Egipteanul înaintând încet și maiestros, ajunsese la locul unde trebuia să se coboare. Arbaces merse spre intrarea destinată pentru elită. Sclavii și ia trimis în popular (loc destinat pentru popor.) — Arbaces privi la mulțimea, ce umplu amfiteatrul.

În șirurile de-asupra separat de bărbați ședeau femeile, cari cu îmbrăcămintea lor pistriță semănau unui strat de flori. Locurile din jos erau ocupate de cei bogați, de administrație, senat și membrii clasei cavaleriești. În dreapta acestora deschideau ușile pe cari intrau gladiatorii. Înaintea ușilor erau ridicate niște întărituri, cari apărau pe privitori de eventualele atacuri ale animalelor sălbatice, cari puteau să convină numai cu prada destinată lor. Zidurile înalte din jurul arenei erau pline de inscripții și hieroglife cari reaminteau jocurile de circ din trecut. Lucrătorii și acum se ocupau cu ridicarea șopruului, care lucru merse mai greu ca altă dată. Nu-l puteau ridica de loc, așa că la spattele aceluia rămase o deschizătură mare.

Mulțimea începuse să murmure. Edilul Pausa, organizatorul serbărilor, fierbea de mânie.

De odată murmurul încetă, lucrătorii își lăsară munca de jumătate. Mulțimea se liniștea, gladiatorii intrară pe arenă pe lângă glas de trâmbiți. Ei se plimbară în jurul arenei, ca să studieze locul iar de altă parte ca publicul să se delecteze în ei.

— Ab, — zise văduva Fulvia — către soția lui Pausa, vezi pe gladiatorul acela uriaș ce îmbrăcămintă curioasă are?

— Da, răspunse soția edilului, căci pe câțiva îi cunoștea după nume. Acesta e un retiarius, pe cum vezi n'are arme. Se va lupta cu Sporus. Nu și-a pus nici coiful, ca să-i vedem fața și se ne convingem că n'are nici o teamă.

— Doar va fi grea lupta fără arme.

— De unde Fulvia scumpă! Se vede că n'ai prea fost la jocurile de circ.

— Cine-i gladiatorul acela frumos?

— E Lydon, gladiator neexpert, dar e așa de cutezător, încât s'a pus la luptă și cu Tetrades. Se luptă după datina grecească.

Până când povestiau astfel, în jos deja pregătirile erau făcute. În șirul luptătorilor apărură și doi gladiatori romani, cari au fost anganjați deosebit pentru ocaziunea aceasta. Lângă ei stetea Lydon. Atacul de probă ținu cam o jumătate de oră și n'a stârnit nici o admirație în public. Luptătorii se postară cu părechia, și-au examinat armele și se începu jocul serios. În cea mai mare liniște pe care din când în când o întrerupea sunele muzicii.

— Uite, uite, iasă frumosul Lydon — zise văduva Fulvia.

Deodată apărură șase luptători pe arenă: Niger în potriva lui Sporus; Lydon și Tetrades purtau manși de duel și pe urmă doi gladiatori romani îmbrăcați tot în panteră, purtând scuturi și săbii uriașe. În mijlocul arenei se așezară Lydon și Tetrades,

iar ceilalți să retraseră să vadă sfârșitul luptei. Ei își schimbă armătura cu altele mai grele și numai apoi începură lupta.

Ceialalți priveau duelul răzimați pe arme. Mulțimea nu se prea delecta, deoarece nu era o luptă sângeroasă.

Lydon și Tetrades luptau pe o formă. Cel din urmă era mai mic de statură dar era mai robust.

— Grijește-te! — zise Tetrades apropiindu-se tot mai mult de contrarul său.

Tetrades dete o lovitură foarte puternică.

Lydon căzu în genunchi. Apoi se ridică repede și lovi cu toată puterea pieptul contrarului. Tetrades se cutrămură, iar publicul izbucni în aplauze.

— Ai pierdut rămășagul — zise Lepidus lui Clodius.

— Atunci ar trebui să-mi licitez stătuiele, dacă s'ar întâmpla una ca asta. Pe Tetrades am pus optzeci de sestertii. Dar iute se reculege! Stai numai!

— Dar și Lydon e om! Uite ce isteț e și cum se știe apăra de loviturile sabiei. Cât de repede se întorce încoace și încolo. Ah, sermanul Lydon, iar a câpătat una!

— Până acum ia dat lui Tetrades trei pentru una. Stă rămășagul, Lepidus?

— Da. Nouă sestertii pentru trei.

— Ce? Iar și Lydon? Acum odihnește. Cearcă să respire. Uite a căzut! Iar și s'a ridicat. E viteaz Lydon! Tetrades a prins curajul. Râde cu hohot! Acum năvălește asupra lui.

— Nebunul! Norocul îl orbește! Are lipsă de mai multă grije. Lydon are ochi de vultur — mormăi Clodius.

— Vezi Clodius? Omul tău se clătină iar a primit una! Cade, uite la el!

— Pământul îi dă nouă putere — strigă Clodius. S'a ridicat, dar sângele îi curge din față.

Trăsnet! Lydon e învingătorul! Uite numai cum se aruncă asupra lui Tetrades! Acum l'a lovit în tâmplă. Lovitura aceasta ar ucide un bou. Tetrades se prăvăli. Nici mișca nu se putea în pulvere.

— Și-a primit lovitura — zise Pausa Duceți-i afară. Dați-le săbii!

— Nobile Pausa! — ziseră îngrijitorii, ne temem că Tetrades nu-și vine în curând la sine. O să încercăm.

— Încercați numai!

După câteva minute servitorii se reînțoarseră întristați. Tetrades era în nepuțință de a mai încerca lupta.

— Așadar — zise Pausa — Lydon să rămână în rezervă. Dacă vre-unul dintre gladiatori ar cădea, Lydon să-i ocupe locul.

Poporul primi propunerea cu bucurie și îndată se făcu iarăși liniște. Pe urmă începură trâmbițele. Ceialalți patru s'au postat gata de luptă.

Lupta o privi cu un viu interes un bătrân ce sta în șirurile de sus. Era tatăl lui Lydon care la dus la circ frica de moartea copilului său. Voia să fie martorul celor petrecute. Bătrânul strămtorat între ceialalți privia numai la fiul său. Nici nu s'a mișcat când Lydon căzu de două ori la pământ. A palizit numai și membrele începură să-i tremure. Învingerea lui Lydon îi scoasă fără voie un țipet. Nici n'a presimțit că învingerea aceasta e începutul jocului.

— Brav băiat! — zise bătrânul ștergându-și ochii.

— E fiul tău? — îl întreabă vecinul nazarinean din dreapta. S'a luptat brav. Vom vedea, ce va fi cu el mai târziu. Trebuie să se lupte cu primul învingător. Roagă pe zei bătrânule, ca nu cumva primul învingător să fie un roman ori Niger.

Medon i-și acoperi fața.

Lupta ce s'a început, nu-l interesa. Fiul său nu era între gladiatori. I-a venit însă în minte că totuși ar fi bine să se intereseze, căci locul celui care va cădea mai întâi, îl va ocupa Lydon. Privi apoi cu atențiune. Mai interesantă a fost lupta lui Niger cu Sporus, căci acest fel de luptă de regulă se termina cu moarte și pretindea apucături foarte istețe.

Cei doi luptători steteau departe unul de altul. Pe urmă Sporus se apropie încet de Niger. Ținând vârful sabiei țintit mereu spre pieptul lui Niger; acesta se retrase, urmărind mereu mișcările aceleia. Pe urmă năvăli cu furie asupra lui Niger, dar fără rezultat.

(Va urma)

Despre viața curată.

Indreptar pentru tinerii culți.

de

ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de

EMIL TATAR.

(Continuare).

Iată, aceasta e cauza, pentru care biserică lui Hristos, duce în tot locul crucea, chipul moribundului Hristos: în biserică, în cimiteriu, pe vârful dealurilor, pe marginea drumurilor. Fiecare cruce e o predică, pe care o înțelege și celce nu cunoaște nici o literă, fiecare cruce spune: omule, te trezește, uită-te, așa a iubit, atât de nemărginit a iubit Dumnezeu lumea, încât pe unul născut Fiul său l-a dat pentru ea. Crucea, cu adevărat e predica lui Dumnezeu către omenimea păcătoasă.

Înțelegi această predică divină? Ori doară treci pe lângă cruce fără nici un cuget și sentiment? Auzit-ai așadară cine e proprie acela, care a atârnat pe cruce în Vinerea Mare? Oare să poate să-ți fie indiferent Dumnezeul tău? Poți zice, ce-mi pasa de Dumnezeul meu? Poți zice ce are a face moartea Fiului lui Dumnezeu cu mine? Dacă ești sincer și om de omenie, aceasta nu o poți zice. Ști pentru ce a suferit și a murit pe cruce Hristos? Oare Jidovii au fost adevărații ucigași ai lui Isus Hristos? Dar, dacă ești complice și tu, în acest Deicid înfiorător? Ce greutate pentru sufletul omului, să știe, că a omorât pe un om nevinovat. Dar apoi cugetul: și tu ești cauza morții lui Hristos?!

Ceeace vreau să spun, s'a întâmplat pe timpul eroului spaniol Cid. Veacuri întregi a ținut lupta între Spaniolii creștini și Maurii mohamedanii. În lupta aceasta s'a întâmplat cazul nostru.

Intr'o zi din nou s'a ivit în jurul castelului unui cavaler spaniol, oardele prădătoare ale Maurilor. Cavalerul a dat poruncă aspră: nimenea, cui ti dragă viața, să nu se miște din cetate. Locnitorii cetății au și avut

minte să nu părăsească cetatea, ce le servia un adăpost sigur.

Unuia singur nu i-a plăcut această poruncă, și acesta a fost fiul mai mic al cavalerului. Intr'o zi i-a venit pofta de vânat și frumușel pe neobservate s'a strecurat din cetate, să poată vâna în pădurile din apropiere. Indatăce a auzit cavalerul despre depărtarea fiului său, imediat a dat ordin, ca ficiorul cel mai mare să pornească în fruntea unei trupe, întru căutarea lui. Abia a ieșit trupa din cetate și a auzit strigăte de ajutor. O ceată de Mauri a încunjurat pe tinăr. Au recunoscut pe fiul cavalerului și și-au pus în gând, că ori viu, ori mort, dar trebuie să ajungă în mâinile lor.

Dar planul lor s'a nimicit prin ivirea fiului mai mare a cavalerului. Scrâșnind din dinți, Maurii au fost siliți să se retragă. În retragere însă un ostaș Maur, s'a întors și cu o săgeată bine îndreptată, a nimerit drept în inimă pe fiul mai mare al cavalerului.

Ficiorul mai tinăr nu peste mult s'a întors în cetate fără nici o vătămare. Peste câteva minute însă, pe fratele său l-au adus acasă cu inima sângerată.

Oare ce a simțit tinărul văzând pe fratele său mort? Și-a putut oare liniști conștiința cu astfel de mângâieri: eu sunt nevinovat în moartea fratelui meu. Nu eu l-am omorât, Maurii sunt ucigașii! Nu i-a venit oare în minte, că neascultarea sa a provocat moartea fratelui său?

Privind tu, iubite cititorule, la cruce, poți zice, ce mă privește pe mine? Poți zice, eu nu sunt ucigașul lui Hristos? Da, e perfect adevărat, că tu n'ai luat cuie și ciocan, să răstignești astfel pe Hristos. Și aceea e adevărat, că nu tu ai străpuns coasta lui Isus cu lancea. Ba nici nu ai îndemnat pe Jidovi și pe Pilat: restignește-l, restignește-l!

Și eu toate aceste Hristos de pe cruce ridică acuze foarte grave în contra ta. Rana deschisă din coastă e, ca și o gură deschisă. Rana aceea îți zice în față: aceasta tu ai făcut-o! Tu ești cauza durerilor mele groaznice și a morții mele rușinoase. Prin păcatele tale ai călcat în picioare poruncile Tatălui meu. Neascultarea ta m'a făcut să părăsesc cetatea sigură a raiului. Păcatele tale m'au alungat în moarte. Dacă n'ar fi fost păcatele tale și ale soților tăi, Jidovii nici când nu m'ar fi atins, nici cu un deget... Spune, poți scăpa de aceasta acuză alui Hristos? Inzădar te forțezi, adevărul rămâne pururea adevăr. Jidovii orbiti au fost numai instrument, dar cauza adevărată a suferințelor lui Hristos e păcatul, și păcatul tău.

Spre ce te hotărești?

Știu, că tinerii nu sunt prietini sfaturilor. Multe sfaturi bune, de multeori servesc numai spre aceea, ca tinerii să nu le urmeze. Am nădejde, că eu nu voi păți așa cu sfatul ce vreau să ți-l dau acum. E vorbă doară de pietatea ta, de sufletul tău. Dacă vrei să-ți mântuiești unicul tău suflet, te rog, mergi și ascultă sf. Liturghie.

Dacă mai este credință în tine, atunci vei ști, că în sf. Liturghie se reînnoiește cea dintâiu dramă sângeroasă din Vinerea Mare și se reînnoiește în toată realitatea. Acelaș Hristos, care și-a vărsat pentru tine sângele pe Calvar, arată în fiecare Liturghie Părintelui său cerească sângele vărsat pentru

tine. În clipita divină, a prefacerii se întâmplă o minune. Precum odinioară Fiul lui Dumnezeu a luat natură omenească prin puterea, prin umbrirea Spiritului sfânt, tot prin puterea aceluiaș Spirit sfânt, în fiecare liturghie, pâinea și vinul se transformă în trupul și sângele Domnului Hristos. Preotul e numai mijloc, un fel de servitor, Domnul, și celce operează e Hristos prin puterea Spiritului sfânt. — El e preotul adevărat, jertfa lui e sf. Liturghie.

Dacă ești de față la sf. Liturghie cu inima fierbinte, jertfa aceasta sfântă și mare va deveni și jertfa ta. La prefacerea Domnului nostru Isus Hristos își arată ranele Părintelui său cerească, ca și când ar zice: Privește Tată, și pentru păcătosul ce îngenunche înaintea altarului, încă mi-am vărsat sângele. Indură-te deci spre el, dăi grația pocăinții adevărate. Și aceasta rugare alui Hristos va avea efect sigur. Dumnezeu Tatăl nu poate respinge rugăciunea Fiului său și-ți va da grația cea mai mare, ce o poate da și Dumnezeu, grația peninții sfinte.

Înțelegi acum, pentru ce se roagă biserică totdeauna cu cuvintele: Per Dominum nostrum Iesum Christum... prin Domnul nostru Isus Hristos? Te unești și tu la aceasta rugăciune, îmi primești sfatul?

Oamenii, atunci când vreau să câștige ceva dela cei puternici și cu influință, pândesc momentul potrivit când domnii sunt în voie bună și atunci cu nădejdea învingerii, stau înainte cu rugarea lor. Deși calea către Dumnezeu este totdeauna deschisă, totuși mai potrivit e să te rogi în decursul sf. Liturghii la prefacere, când pe altare sub forma pâinii și a vinului, avem pe Isus Hristos. Nenumărate cazuri ne arată, că Dumnezeu, dacă mi iertat să mă exprim așa, atunci este în voie de a împărți multe daruri.

În astfel de cazuri, nu te rogi singur, iubite cititorule, ci Hristos își unește rugăciunea sa atotputernică cu a ta.

Dacă într'o viziune cerească și-s'ar da de știre: încrede-te omule, mâne regina cerului, toți ingerii și sfinții din cer, vor merge dinaintea tronului dumnezeesc, ca astfel cu puteri unite să se roage pentru tine, o astfel de vedenie și-ar întări mult încrederea și ai fi aproape sigur, că vei fi ascultat. În sf. Liturghie însă însuș Isus Hristos se întrepune pentru tine și aceasta are mai mult efect, pe de o sută de ori mai mult efect, decât rugăciunile Preacuratei, ale tuturor sfinților și ingerilor. Iar Hristos nici când nu se îndură mai bucuros, decât atunci, când e vorba de mântuirea unui suflet răscumpărat prin scump sângele său.

Hristos e medicul sufletelor, fără de El, păcătosul nu poate ajunge la mântuire. Omul își poate scoate ochiul, prin sinucidere se poate despărți de viață. Dar, ce cugeți, din puterea-i omenească își mai poate face iar sănătos ochiul, poate turna din nou viață în membrele întepenite? Dacă ești păcătos, nimeni și nimic nu-ți poate ajuta, decât grația lui Hristos. Te întreb din nou: ce vei face dar? Se poate, că numărul păcatelor tale să fie mai mare, decât perii de pe capul tău. Dar mulțimea păcatelor să nu te ducă în desperare. Știința medicală cunoaște boale incurabile, dar Hristosul tău, nu cunoaște de acestea. În

farmacia lui se găsește medicină pentru toată boala. Trebuie numai să voinști și medicul sufletește îți vindecă sufletul rănit și năcăjit. Cum te vei vindeca? Vei vedea în capitolul următor.

(Va urma.)

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Elemente de igienă,

referitoare la biofiziologia anatomică de Dr. V. Hâncu, medic arhidiecezan, — Blaj.

E o lucrare absolut trebuincioasă pentru fiecare om cu carte. — Prin nenumăratele ilustrațiuni dă o iconă foarte intuitivă asupra organismului omenesc. Lucrarea aceasta, care umple o lacună de mult simțită, a fost apreciată și întimpinată pe piața cărților într'un chip din seamă afară elogios.

Se află de vânzare la autor și la *Librăria Seminarială din Blaj* (Balázsfalva). Prețul 1'50 + 10 fil. porto.

Pregătire la moarte de Sf. *Alfons Maria de Ligouri*, tradusă de Societatea Inocențiu Micu Clain a clericilor noștri din Blaj, ediția II. Din introducerea ce se face acestui op binevenit, reținem următoarele:

Primirea călduroasă, ce s'a făcut acestei cărți, mai ales din partea preoțimii,

dovedește, că traducerea noastră face bună slujbă la îngrijirea sufletească.

Sprîjiniți pe aceasta credință, precum și pe indemnul mai multora, ne încumetăm să o scoatem în a doua ediție cu unele schimbări.

I-am dat un format mic, simpatic, așa că poate fi purtată, ca o cărticică de rugăciuni. Am omis unele texte, a căror rost era să explice citate din sf. Scriptură și din sf. Părinți, dar cari de fapt mai mult repețeau acelaș lucru, aproape cu aceleaș cuvinte, decât să dea deslușiri și să arunce lumină asupra înțelesului, destul de clar din citate.

Ne-am îngrijit apoi de un limbaj simplu și mai apropiat de înțelesul tuturor.

La toate aceste modificări am avut în vedere cele mai nouă ediții ale traducerii germane și italiene.

Răsplata muncii noastre să ne fie mângâierea, că s'fletele credincioase au tras folos pe urma ei.

Notăm, meditațiile din acest volum asupra diferitelor momente din viața omenescă și asupra morții sunt tot atâtea perle ale gândirii înalte creștinești. Preoțimea, care și până acuma a întrebuintat cu atât zor învățăturile cuprinse în acest volum, va avea în ediția a doua cartea revizuită și îndreptată.

A apărut în Făgăraș în tipografia lui Constantin Popp.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**
Redactor responsabil: **Augustin Gruția**

VULCAN, societate industrială pe acțiuni.

AVIZ.

Domni acționari proprietari ai certificatelor interinale N-ri 5, 11, 18, 22 și 24 sunt recercați să-și achite întreg restul din valoarea acțiunilor iscalite precum și interesele de întârziere statutare pentru-că la din contră după 30 zile dela a treia publicare a acestui aviz la acest loc, vom purcede conform §-lui 8 al statutelor noastre. (64) 2—3. *Diracțiunea.*

Aviz.

**60.000 părechi de păpuci!
4 părechi păpuci costă numai 10 Cor.**

Din cauza insolvenței mai multor fabrici, am fost însărcinat să desfac un cvant însemnat de păpuci sub prețul de confecțiune.

Deci, văd ori și cui 2 părechi păpuci pentru bărbați, 2 părechi pentru dame, provăzuți cu șinor, bine cusuți, din piele brună sau neagră, foarte eleganti, de fazonul cel mai nou după Nrul și mărimea cerută. Toate părechile costă numai 10 Cor. Se spedează pe lângă rambursă.

**C. Müller, PODGORZE 3-te
Maigasse 22**

Schimb admis, cum și renapoierea banilor.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 1—5.

Edificiile proprii.

recomandă

Asigurări împotriva focului pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători profesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe speșe de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte,

Sumele plătite pentru pagube de foc până la	
linea anului 1912	K. 5,456,645'67
Capitale asigurate pe viață achitate	" 5,458,689'43
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1912	foc „ 183.667,241—
	viață „ 11.740,710—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	cor. 2.603,400—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

19 89—?

A APARUT și se află de vânzare la *Librăria Seminarială din Blaj:*

ANTOLOGION SAU MINEIUL,

carele cuprinde în sine slujbele dumnezeestilor sârbători, ale Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților preste an după rânduiala bisericii răsăritului de legea grecească,

TOMUL I. legat în piele, cu copcii face 32 cor.

„ II. III. legat în piele, cu copcii face 78 cor.

Toate trei tomurile legate în 2 volume în piele și cu copcii fac 110 cor. — Toate trei tomurile legate în 2 volume cu călcăiu de piele fac 100 cor.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli 1° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.